

PRILOG ŽIVOTOPISU NINSKOGA BISKUPA ŠIMUNA DIVNIĆA (1646.–1649.)

Lovorka ČORALIĆ, Zagreb

Tema rada jest inventar ninskoga biskupa Šimuna Divnića iz 1622. godine, koji se čuva u Državnom arhivu u Mlecima. Inventar sadrži vrijedne podatke o rodbinskim vezama obitelji Divnić te posjedima koje su Šimun i njegova braća stjecali oporučnim ostavštinama svojih pre-daka. U prilogu rada objavljuje se cjelovit prijepis inventara.

Šibenski plemići Divnić (Difnico, Divnich, Divinich) ubrajaju se u red znamenitijih obitelji dalmatinske povjesnice. Od ranoga spomena u vrelima u XIV. stoljeću, pa sve do najnovijeg vremena, imali su zapaženu ulogu u svim vidovima političkog, kulturnog i crkvenog života krajeva i gradova u kojima su djelovali.¹ Iz obitelji Divnić potječe i pet visokih crkvenih dostojanstvenika, od kojih su trojica obnašali dužnost ninskih biskupa.² Posljednji od navedenih ninskih biskupa – Šimun Divnić – središnja je tema ovoga kraćeg priloga u kojem na osnovi izvornih vrela (inventar) donosim dopunu njegovu životopisu. Ovim se radom ujedno nastavlja prethodno započeta serija priloga iz života i djelovanja ninskih biskupa.³

¹ O obitelji Divnić usp.: C. G. F. HEYER VON ROSENFELD, *Der Adel des Königreichs Dalmatien*, Nürnberg, 1873., 39., 105; F. A. GALVANI, *Il Re d'armi di Sebenico*, sv. I, Venezia, 1884., 82–90; V. MIAGO-STOVICH, »La Famiglia di Difnico«, *Il Nuovo cronista di Sebenico*, sv. III, Trieste, 1895., 65–92; K. STOŠIĆ, *Galerija uglednih Šibenčana*, Šibenik, 1936., 20–23; F. DUJMOVIĆ, »Nin i Šibenik«, *Radovi Instituta JAZU u Zadru*, sv. XVI–XVII, Zadar, 1969., 619–627. Najpotpunije podatke i opsežnu bibliografiju o obitelji i istaknutijim pojedincima iz roda Divnić usporedi u: *Hrvatski biografski leksikon*, sv. III, Zagreb, 1992. (dalje: *HBL III*), 407–417.

² Deodat Marija (1717.–1788.) bio je krčki biskup od 1778. do 1788. godine, a njegov brat Nikola (1715.–1783.) šibenski je biskup od 1766. do smrti. Dužnost ninskog biskupa obnašali su Juraj (oko 1440. do 1530.) od 1479. do 1529. godine; njegov nećak Jakov (1503.–1566.) od 1530. do 1556. godine te Šimun (1613.–1662.) od 1646. do 1649. godine.

³ L. ČORALIĆ, »Prilozi za poznavanje života ninskih biskupa Horacija Bellotija (1592–1602) i Blaža Mandevija (1602–1624)«, *Croatica christiana periodica* (dalje: *CCP*), god. XVI, br. 30, Zagreb, 1992., 95–103; »Prilozi za poznavanje života ninskih biskupa Ivana Federika Orsinija Rose (1738–1743) i Ivana Krstitelja Giurileo (1771–1789)«, *CCP*, god. XVII, br. 31, 1993., 137–145; »Prilog životopisu ninskog biskupa Franje Grassija (1667.–1677.)«, *CCP*, god. XIX, br. 35, 1995., 111–121.

Šimun Divnić rođen je u Šibeniku 12. rujna 1613. Odvjetak je ogranka koji je iznjedrio dalmatinskoj povjesnici niz istaknutih ličnosti. Sin je pjesnika Nikole (1568.–1643.), autora pjesničke poslanice zadarskome književniku Jurju Barakoviću, objavljene na kraju Barakovićeve spjeva »Vila Slovinka«. Brat je apostolskog protonotara Petra (rođen 1606.); povjesničara Frane (1607.–1672.), autora djela »Povijest kandijskog rata u Dalmaciji« i suradnika »oca hrvatske historiografije« Ivana Lučića Luciusa u prikupljanju arheološke i arhivske građe za njegova povijesna djela; provincijala Franjevačke provincije sv. Jeronima Nikole (1615.–1686.); tvorca niza glazbenih zbornika Frane (1612.–1693.) te Daniela (rođen 1619.) – istaknutoga protuturskog vojskovođe, zapovjednika obrane šibenskoga kotara u kandijskome ratu i povjesničara koji je također surađivao u sabiranju povijesnih vrela za Ivana Luciusa.

Početnu naobrazbu te osnovne poduke iz filozofije i književnosti Šimun Divnić stekao je u rodnome gradu, a potom se – kao i većina njegovih najbližih rođaka i imućnijih sugrađana – uputio na školovanje na Sveučilište u Padovi, gdje je oko 1635. godine završio studij obaju prava. Nakon što je položio svećeničke zavjete, papa Inocent X. (1644.–1655.) imenovao ga je 24. lipnja 1646. ninskim biskupom. Svečani čin imenovanja obavljen je u Mlecima 17. ožujka 1647. u crkvi s. Maria Formosa u nazočnosti pizanskoga nadbiskupa Scipiona, biskupa Cresa Ivana de Rubbeisa i skadarskoga biskupa Grgura Fassina. Godina njegova imenovanja ninskim biskupom poklapa se s jednom od najtežih godina kandijskoga rata u Dalmaciji, kada je odlukom mletačkoga Senata i generalnoga providura Dalmacije Leonarda Foscola određeno – kako ne bi postao strateški važna turska pogranična utvrda – potpuno razaranje grada Nina. Po dolasku u Dalmaciju Šimun uglavnom boravi u Zadru, iz kojega pokušava djelovati na obnovi crkvenoga života u svojoj biskupiji. Iz toga su vremena poznata njegova nastojanja da s gradom Zadrom uredi pitanja crkvene desetine na području ninske biskupije, potakne obnovu ratom teško oštećene katedrale i ustroji pobožne zaklade iz čijih bi prihoda bilo moguće djelotvornije poraditi na vraćanju života u razoreni Nin i okolna naselja. U Zadar je prenio i crkveni namještaj, biskupske knjige, dragocjenosti i relikvije iz ninske stolne crkve i biskupskog sjedišta te se nastanio u kući određenoj za ninske biskupe, smještenoj pored crkve Gospe od Zdravlja. U tri godine svoga biskupskog djelovanja, Šimun je najveći dio vremena proveo u Zadru. Sva njegova nastojanja u vezi s obnovom Nina nisu se – zbog stalnih ratnih događanja na području ninske biskupije – ostvarila prema biskupovim zamislima. Naposljetku, 10. svibnja 1649. imenovan je, odlukom pape Inocenta X., biskupom talijanskoga grada Feltrea te je na istoj dužnosti ostao do svoje smrti 1662. godine.⁴

Inventar Šimuna Divnića čuva se u mletačkome Državnom arhivu (*Archivio di Stato di Venezia*) u fondu inventara državnoga ureda *Giudici di petizion*. Sastavljen je nakon biskupove smrti, 23. siječnja 1661. (m.v. = 1662.), na zahtjev njegova brata Ivana Divnića.

⁴ O životu i biskupskome djelovanju Šimuna Divnića usp.: D. FARLATI, *Illyricum sacrum*, Venetiis, 1769., 129–130; F. A. GALVANI, *nav. dj.*, 88; C. F. BIANCHI, *Zara cristiana*, sv. II, Zara, 1879., 223–224; V. MIAGOSTOVICH, *nav. dj.*, 82; K. STOŠIĆ, *nav. dj.*, 23; M. D. GRMEK, »Hrvati i Sveučilište u Padovi«, *Ljetopis JAZU*, sv. 62, Zagreb, 1957., 341, 344; A. MATIJEVIĆ, »Glazbenik Frane Divnić i njegovi korali«, *Radovi Instituta JAZU u Zadru*, sv. III, Zagreb, 1957., 206–207; F. DUJMOVIĆ, *nav. dj.*, 623, 626–627; F. DIFNIK, *Povijest kandijskog rata u Dalmaciji* (preveo V. Rismondo), Split, 1986., 22; *HBL III*, 416–417.

Ukupno ima četiri stranice teksta, od kojih prve tri sadrže inventar Šimunovih pokretnih i nepokretnih dobara, dok četvrta donosi samo datum nastanka i ime nosioca inventara. Prvi dio inventara sadrži popis posjeda (zemljišta i kuća), kojima Šimun raspolaze na osnovi ostavštine pokojnoga oca Nikole. Svi tereni i kuće dio su zajedničke imovine Šimunove braće odnosno Nikolinih sinova te su stoga nedjeljivi (*proindivisi*). Izrijekom se navode zemljišne čestice u šibenskom Gornjem i Donjem polju, u selima i lokalitetima u neposrednoj okolini grada (Bilice, Presuč/Prisuti, Grebaštica/Grebac, Srima i dr.), vrt u šibenskoj varoši i solane u Zablacu (lokalitet Veliko jezero). Od nekretnina koje braća posjeduju u gradu navode se kuća kraj gradskih vrata koja vode na *terra fermu* te kućica na obali kraj crkve sv. Dominika. Šimunu pripada i dio miraza njegove pokojne majke Orsette, kao i imovina koju su braća stekla oporučnom ostavštinom pokojnoga djeda Frane iz 1621. godine.⁵ U Šimunovu nepokretnu imovinu ubrajaju se i posjedi koje su braća stekla kao nasljedstvo pokojne Lucije Varcicha i Jerolima Mišića. Riječ je o posjedima u šibenskoj obalnoj (Kamenar) i otočnoj (Murter) okolini. Navedeni su posjedi dijelom vlasništvo sviju braće Divnića, a dijelom isključivo Šimuna i njegova brata Frane. Posjed u Murteru Šimun ne može koristiti jer je na njega stavljena hipoteka zbog Šimunova duga Mihovilu Vitanoviću. Osim zemljišnih posjeda, braća dijele i prihod od 250 dukata kapitala stečenog nasljedstvom Jerolima Mišića.

Od pokretne imovine Šimuna Divnića izdvajaju se slike sakralnog sadržaja (Kristova molitva u Maslinskoj gori, Blažena Djeвица Marija, Judita) te jedan portret na kojem je prikazan njihov djed Frane. Slijedi popis različitih dijelova namještaja i osobnih predmeta koji pripadaju isključivo Šimunu Divniću. U njegova pokretna dobra ubraja se i imovina koju je, zajedno sa svojom braćom, stekao oporučnim legatom strica Ivana Krstitelja Divnića 1637. godine.⁶ Na kraju inventara navodi se kao dio pripadajuće pokretne imovine jedna škrinja u kojoj su pohranjeni razni poslovni spisi (trgovački ugovori, podjela dobara, oporuke, ženidbeni ugovori i dr.). Pokretna imovina i spisi koje Šimun posjeduje u Mlecima i gradovima Veneta (Feltre, Bassano i Valsugana) navedeni su općim spomenom, bez naznake koja bi upućivala da postoji poseban popis Šimunovih dobara u navedenim gradovima.

⁵ U *HBL III* (409) navodi se da je Šimunov djed odnosno Nikolin otac pjesnik Petar Divnić (oko 1520. – prije 1597.). Iz navoda u inventaru Šimuna Divnića vidi se kako je njegov djed po ocu Frane (oko 1550. – 1621.), izdavač Statuta grada Šibenika, prevoditelj djela Marka Marulića i pjesnik na hrvatskom jeziku. O Frani Divniću usp. *HBL III*, 411.

⁶ Ivan Krstitelj Divnić (oko 1570.–1637.) bio je arhidakon i kanonik šibenske katedrale. Pisao je pjesme na talijanskom i epigrame na latinskom jeziku. Usp. *HBL III*, 413.

PRILOG

PRIJEPIS INVENTARA ŠIMUNA DIVNIĆA: Archivio di Stato di Venezia,
Giudici di petizion. Inventari, busta 369, br. 52. 23.I.1661. (m.v.).

Inventario delli beni del quondam illustrissimo monsignor Simeone Difnico già vescovo di Feltre che si doveva presentare a nome del signor Giovanni Difnico suo fratello per nome suo et fratelli.

Tutti li terreni posti nella contrada del Campo di sopra territorio di Sebenico della eredità del quondam Nicolò loro padre proindivisi tra detto monsignor vescovo et fraterna.

Item tutti li terreni di ragione paterna proindivisi ut supra posti in Campo da basso territorio di Sebenico.

Item tutti li terreni di ragione paterna proindivisi ut supra nella contrada di Grebaz.

Item tutti li terreni di ragione paterna proindivisi ut supra posti nelle contrade di Bilize et Prisute.

Item tre pedi di terreno di ragion paterna posti nella contra di Srima proindivisi ut supra.

Item doi lavori di saline di ragion paterna proindivisi ut supra posti nel Lago grande in Zablache.

Item una casa posta appresso la porta di tera ferma di ragione paterna proindivisa ut supra. Item una altra casetta di tavole posta alla riva della marina appresso San Dominico di ragion paterna proindivisa ut supra.

Item un orto posto nel borgo di tera ferma di ragion paterna proindiviso ut supra.

Non si mete la casa paterna ne li mobili di ragion paterna per non aspetare ciò al predetto monsignor vescovo in virtù del testamento del quondam signor Francesco Difnico avo paterno di 8 luglio 1621 nelli atti del signor Marco Semanich nodaro publico.

Item la portione della dote della quondam signora Orsetta loro madre proindivisa ut supra.

Item li mobili infrascritti di ragione della heredità del quondam signor Francesco sopra nominato proindivisi con il signor Francesco Difnico suo fratello per metà giusta la sopra citata testamentaria dispositione.

Una letiera di ferro indorata alla antica con le tavole, pagliazo et un stramazzo capezale.

Item doi para di cavaletti, letto con le sue tavole, stramazzi et pagliazi et capezale.

Un quadro Cristo in orto.

Item un quadro di Santa Maria Madalena.

Item un quadro di Giudit et uno della Beata Vergine con suaze alla antica indorate.

Item una fazia di Beata Vergine.

Item un ritratto di quondam Francesco loro avo.

Item doi casse di nogara.

Item pochi scagni di nogara con le arme di casa.

Item sei carieghe di bulgaro vecchie alla antica.
 Item una tavola di nogara grande vecchia et una detta piccola con scatole.
 Una tavola di cipresso.
 Doi tavole del albeo, una piccola et una grande.
 Un fornimento di coridori vecchio peloni 200.

Cucina

Doi pignate di rame vecchie.
 Una padella vecchia.
 Gradelle doi vecchie.
 Spadi tre.
 Caza de spiumar.
 Doi pignatte di bronzo.
 Doi cadene da fogo.
 Tre feri da foco cioe moletta, paletta et il terzo.
 Cavedoni di laton con suo fero di antica.
 Detti doi di fero da rostir.
 Una macina da mano.

Caneva

Botte quatro vecchie.
 Quatro caratelli.
 Tre tinazi da mosto.
 Una pinia di rame.
 Un mozo da misura.
 Item si mettono li mobili del quondam monsignor Giovanni Battista Difnico archidiacono loro zio per essere posti insieme con li stabili sotto fideicomisso come nel testamento di esso quondam monsignor archidiacono nelli atti del quondam signor Isepo Teodosio di 6 febraro 1637.
 Item una casa nella città posta nella contra di Stobrichio della heredità di quondam Lucia Varchicha proindivisa con la fraterna.
 Item un tereno posto nella contra di Camenar della sudetta heredità proindivisa ut supra.
 Item li tereni posti nel isola di Morter furono di ragione del signor Gerolimo Misich proindivisi fra detto quondam monsignor vescovo et il signor Francesco suo fratello qualli hora sono ipotecati per debito del medesimo monsignor al signor Michael Vitanovich.
 Item li censi delli ducati 250 di capitale conti del sudetto signor Misich et proindivisi ut supra.

Scritture

Una cassetta di diverse scritture di aquisti, divisioni, testamenti, livelli, partegationi, contratti matrimoniali, di che si riserva dar nota distinta quando saranno ditte scritture disobligate del bollo dell'esamination fisco.

Item tutti li beni mobili et scritte esistenti in Venetia, Bassano, Feltre, Marochio et Val Sugana con obblatione di produrre la nota distinta subito sara purificata l'heredità, trovandosi hora quelli in potere di varii asserti creditori.

Adi 23 genaro 1661

bilješka i potpis sastavljača inventara Gaspara Ferra, bilježnika ureda Giudici di pe-tizion

1661. 23. genaro: Inventario dell'illustrissimo signor Simeon Deffinico (*sic*) vescovo di Feltre.

Summary

A CONTRIBUTION TO THE BIOGRAPHY OF ŠIMUN DIVNIĆ, THE BISHOP OF NIN (1646-1649)

In the introduction author emphasises significance of Divnić family in the political, cultural and religious life of Dalmatia throughout past centuries. One branch of this family was especially important because of many ecclesiastical dignitaries that came from it (bishops of Šibenik, Krk and Nin). In the main part of the article author discusses inventory of mobile and immobile goods of Šimun Divnić bishop of Nin. This inventory dates from 1622, and today it is kept in the State Archives in Venice. The inventory contains important information about family relations of Divnić family and about possessions of Šimun and his brothers. In the appendix of the article the author reveals a complete transcription of the inventory.